

Av. Nebil VARUY

Karaköy, Rıhtım Cad. No. 23 Narin Han
Kat 3, İstanbul Telefon : 49 00 21TÜSTAV
ARŞİVİ

ASKERİ YARGITAY BAŞKANLIĞINA
Sunulmak üzere
İSTANBUL SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI (3) No.LU ASKERİ MAHKEMESİNE

TEMYİZ LAYİHASINI SUNAN SANIK : Tülây TAT
MÜDAFİ : Av. Nebil VARUY
Karaköy, Rıhtım Cad. No: 23, Narin
Han Kat 3, İstanbul

KONU : Gerekçeli Temyiz Lâyihasıdır.
TEMYİZ OLUNAN HÜKMÜN ÖZETİ : İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3
No.lu Askerî Mahkemesi , 1972/141
Esas ve 1972/90 sayılı 20.9.1972
tarihli kararı ile müvekkilem" sanık
Tülây TAT'ın Türkiye Halk Kurtuluş
Partisi ve Cephesi adı altında ihti-
lâlcî eylemlerde bulunan komünist
karakterdeki gizli örgütün mensupla-
rı ile işbirliğinde bulunarak bu ko-
nudaki faaliyetlerinin icrasını ko-
laylaştırdığı sübuta ermekle, sanı-
ğın eylemlerinin mahiyet ve şumulü
şiddet sebebi kabul olunarak hareke-
tine uyan TCK 146/3.maddesi gereğin-
ce ALTI SENE MÜDDETLERİ AĞIR HAPİS CE6
ZASI İLE MAHKUMİYETİNE ve aynı madde

gereğince ämme hizmetlerinden müebbeden memnuiyetine, TCK 173. maddesi gereğince iki sene müddetle Manisa'da genel güvenlik gözetimi altına alınmasına, TCK 59 ncu maddesinin uygulanmasına mahal olmadığına "

karar verilmiştir.

YARGITAYCA BOZULAN HÜKMÜN ÖZETİ; Askerî Yargıtay 4. Dairesinin 1972/II8 E., 1972/194 K. sayılı kararı ile bozulan İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 No. lu Askerî Mahkemesi 1971/26 E., 1971/37 K. sayılı kararı ile ;

Sanık Tulay Tat'ın fiilleri " hükümetin araştırmalarına karşı failleri ve suç delillerini gizlemek şeklinde kabul edilmek ve sabit görülmekle, hadisenin arz ettiği vehamet şiddet sebebi sayılarak TCK 296. maddesi gereğince ON AY MÜDDETLERİ HAPİS CEZASI İLE MAHKUMİYETİNE " hükmedilmiştir.

O L A Y V E T E M Y İ Z S E B E P L E R İ

1- Mahkme müvekkilem sanık Tülay Tat'ın "Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi adı altında kanunsuz ve ihtilâlcî faaliyetlere girişmiş bulunan gizli örgüt mensupları ile temas ve işbirliği halinde bulunan ve bu gizli örgüt mensuplarının faaliyetlerini kolaylaştırıcı fiilleri sabit görülen " bir kişi olarak altı sene müdetle ağır hapis cezasına mahkûm etmiştir.

Kanaatimizce, dosya müderecatına nazaran sanığın bu kadar ağır bir cezayı gerektirir ve yukarıda tavsif gören biçimde fiili yoktur. Ancak sanığın bir durumu vardır : Bingöl Erdumlu'nun eski eşi olmak...

Mahkeme, Tülay Tat'ın diğer sanıklar ve eski eşi Bingöl Erdumlu ile olan , Mahkeme huzurundaki sorgusunda tutarlı ve gerçeğe uygun olarak bildirdiği ilişkisini " ideolojik yakınlık ve işbirliğine " istinat ettirmiş ve kararının gerekçesini öncelikle bu hususa dayandırmıştır.

Kişinin ideolojisi ile suç arasındaki münasebeti burada tartışmaya gerek görmemekteyiz. Zira, sanığın(ideolojik yakınlık ve işbirliğine) kanıt olarak " Bingöl, bu ideolojik yolu benimsedikten sonra kendisi ile müşterek bir hayat yaşamamıza imkân kalmamıştı " sözü getirilmektedir. Aslında sanığın bu sözünden çıkan anlamın, Mahkemenin kabulünün tam tersi olduğu rahatlıkla söylenir. Bu şekildeki sanık beyanlarının mahkumiyete gerekçe addedilmemesi gerektiği kanaatindeyiz.

2- Mahkeme kararının sanık ile olan kısmında gerekçe olarak, müvekkilemin hazırlıkta alının ifadelerini delil olarak kabul etmiştir. Gerçekten karar sanığın Savcılıkta verdiği beyana dayanmakta bu ifadeler, Yasaya aykırı olarak suçluluğunun subut vasıtası olarak kabul edilmektedir.

3- Mahkemece, sanık Tülay Tat'ın annesiyle birlikte oturduğu eve gelen Mahir Çayan'ı gizlemek maksadı ile Maltepedeki eve götürdüğü kabul görmüştür.

Ve kararda, "THKP-C 'nin kurucusu ve lideri durumunda bulunan ve kanunsuz faaliyetlerinin mahiyeti basın vasıtasıyla halk oyuna intikal etmiş bulunan Mahir Çayan " demek suretiyle sanık Tülay Tat'ın Mahir Çayan'ın durumunu bildiğine hükmedilmiştir.

Gerçekte ise, Mahir Çayanın Tülay Tat'ın evine geldiği tarihte durumu kararda tavsif edildiği şekilde kamu oyuna aksetmiş olmadığı gibi Tülay Tat'ca iddia edildiği gibi bilinmemektedir.

Aksine o tarihlerde Tülay Tat " Mahir Çayan'ın Ankarada Sıkıyönetim Makamlarına teslim olduğu" nu 21.5.1971 tarihli Milliyet gazetesinde okumuş bulunuyordu. Tülay Tat bu hususu Mahkemedeki sorgusu sırasında şöyle anlatmaktadır : " 28 Mayıs 1971 günü yine kapımız çalında. Açtığımda daha önceden tanıdığım Mahir Çayan olduğunu gördüm. Bingöl'ün arka sokalarda beni beklediğini söyledi. Elinde bir valiz vardı. Ben Mahir'in ve Bingöl'ün aranmakta olduğunu gazetelerde okumuştum. Mahir'e bu durumu bildirdim. Mühim bir şey değildi 3-4 gün alako-yup serbest bıraktılar dedi. "

Açıkça görülmektedir ki, Tülay Tat Mahir Çayan'ın Ankara Sıkıyönetim Komutanlığına teslim olduğunu gazetede okumuş ve bir kaç gün sonrada evine gelmesi üzerine kendisinin Sıkıyönetim Makamlarınca serbest bırakıldığını anlamış bulunmaktadır.

Zabıtnamenin 87.sahifasında belirtildiği gibi, Tülay Tat'ın o tarihlerde okuduğu ve Mahir Çayan'ın Sıkıyönetim Komutanlığına teslim olduğuna dair havadisi muhtevi 21.5.1971 tarihli Milliyet gazetesi dosyaya tevdi edilmiştir.

4- Mahkemece sanık Tülay Tat'ın Mahir Çayan tarafından verilen paraları gizli örgütün Ankara'daki elemanlarına ulaştırdığı kabul edilmiş bulunmaktadır.

Bu hususa kararın 78.sahifasında şöyle denmektedir :

" Sanık Tülay Tat'ın, Mahir Çayan tarafından verilen paraları gizli örgütün Ankara'daki elemanlarına ulaştırdıktan sonra kaç-

mak ve gizlenmek zaruretini duymuş olması da nazara alındığında, gizli örgütün faaliyetlerine yardımcı olmak kastı ile hareket ettiği kesinlik kazanmaktadır. "

Mahkeme müvekkilemin herkezin tatil yaptığı Bodrum'a gitmesini " gizli örgütün faaliyetlerine yardımcı olmak kastı" na bağliyerek kendisi hakkında ceza yayini cihetine gitmektedir ki, bu durumu takdirlerinize arz ile yetiniyorum.

Gerçekte ise, Mahir Çayan tarafından herhangi bir şahsa iletilmek üzere, sanık Tülay Tat'a herhangi bir para verilmiş değildir. Mahkemedeki sorgu ve savunmasında Tülay Tat bu gerçeği açıkca ifade etmiş bulunmaktadır. Dosyada ise, bu ifadenin aksini kanıtlıyacak hiçbir delil bulunmamaktadır.

Mahkeme bu husutaki hükmünü " sanık Tülay Tat, Askeri Savcı tarafından tesbit olunan ifadesinde, Ankara'ya Mahir Çayan'ın talimatı üzerine gittiğini ve örgüte ait külliyetle miktarda bir parayı Ankara'ya götürdüğünü itiraf etmiştir " diyerek münhasıran sanığın Askeri Savcılıktaki ifadesine dayandırmaktadır.

Sanık Tülay Tat Mahkemedeki sorgusunda, Askeri savcıya verdiği ifadesinin, hangi psikolojik şartlar içersinde verdiğini açıkca arz ve izah etmiştir. Öte yandan başkaca hiç bir delil ile desteklenmeyen bu olay için, sanığın Askeri Savcıya verdiği beyan suçluluğunun subut vasıtası olarak kabul edilmemesi gerekmektedir.

Mahkeme Kararında(s.78) aynen şöyle denmektedir :

"Sanık Tülay Tat Ankara'ya gittiğinde Yuvam Emlâk'a uğrayıp Selahattin ile konuştuğunu duruşma sırasında da beyan etmektedir. Mahir Çayan tarafından, Mete Has ve Talip Aksoy isimindeki şahısların kaçıırılıp 400 bin lira tutarında fidye alınması olayında, bu paraların bir kısmının seri numaralarının tesbit edilmiş olduğu yapılan yargılamaadan anlaşılmaktadır. Sanık Tülay Tat'ın Askeri Savcıya ifade verdiği sırada bu hususu başka bir şekilde bilmesine imkân yoktur. Bu itibarla paraların bir kısmının numaralarının alınmış olduğunu Yuvam Emlak'te söylemesi ile ilgili beyanı maddi vakıâlara uygunluk göstermektedir. "

Oysa, söz konusu fidyenin alınmasından sonra gazeteler alınan paraların bir kısmının numaralarının tesbit edildiğini yazmışlardır. Bu bakımdan paraların numaralarının alındığı keyfiyeti yalnız Tülay Tat tarafından değil herkes tarafından biliniyordu. Bu durumda Tülay Tat'ın paralarının numaralarının alınmış olduğunu söylemesi " maddi vakıalara uygun olduğu " gerekçesiyle bir delil niteliğini kazanamaz.

Müvekkilemin Mahkemede talep ettiği veçhile o sırada tutuklu bulunan Bingöl Erdumlu ve Ömer Laçiner yargılama sırasında dinlenmiş olsaydı, durum aydınlığa kavuşacak ve sanığın savunması sabit olacaktı. Bu kişiler Mahkemede dinlenmeden karar verilmiş olmasının bozmayı gerektireceği kanısındayız.

5- Yukarıda arz ve izah edildiği üzere, sanık Tülay Tat'ın aleyhinde delil bulunmamasına rağmen kendisinin durumunu açıkça ortaya koyan bir şahadet mevcuttur.

Gerçekten zabıtnamenin 225. sayfasında yer aldığı üzere şahit Sibel Erkan gerçek durumu şu şekilde ortaya koymuş bulunmaktadır :

" Şahitten soruldu (Sibel Erkan] : Mahir Çayan Hüseyinle konuşurken Tülay Tat'ın kendilerini saklamaktan başka hiç bir suçu olmadığını söylemişti. "

En kritik bir noktada şahadette ifadesini bulan, yukarıdaki sözün Yüksek Yargıtay'ca gereği gibi değerlendirileceğinden emin bulunmaktayız.

6- Sanık Tülay Tat'a asgari haddin üstünde ceza tayini cihetine gidilmiş ve Hüküm gerekçesinde neden olarak sadece " arzettiği vehamet " şiddet sebebi olarak telâkki edilmiştir denilmekle yetinilmiştir.

Bozmadan önce Mahkemece sanığın TCK 296.madde gereğince on ay müddetle cezalandırılması cihetine gidildikten sonra, şimdi failin olaydaki subjektif durumu göz önüne alınmadan asgari haddin üstünde ceza tayin edilmesi bozmayı gerektir olduğu kanısındayız.

7- Askerî Yargıtay Dairelerinin ve Daireler Kurulu kararlarının tüm olarak incelendiğinde TCK 59.maddesinde tedvin edilmiş

bulunan cezayı azaltıcı takdiri sebepler müessesesinin yorumlanarak belli bir ilkeye doğru gelişim gösterdiği açıkça görülmektedir.

Gerçekten Askerî Yargıtay 2. Dairesi 10.1.1972 tarihli kararında, eylemlerin hemen hepsine katılmış ve eylemleri tertip etmiş sanıklar ile tek bir eyleme iştirak etmiş olanlara aynı cezanın tayinini TCK 59.maddesinin tedvin gayesi olan Hakimin olaya ve suçluya uygun ceza tayin etmesi gerektiği kaâdesine aykırı olduğu kadar en adil ve mütenasip bir cezanın tayini prensibinmiâle de bağdaştırılmaz denmekte ve bu şekilde kollektif suçlar diye tevsif edilen suçlarda 59.maddenin uygulanması açısından belli bir kıstas getirilmektedir.

Askerî Yargıtay 2.Dairesinin bu kararına karşı, direnme dolayısıyla tesis edilen Daireler Kurulu Kararında ise, mesele daha da açıklık kazanmakta suça tesir eden subjektif ve onjektif haller diye bir ayırım yapılmakta ve 59.maddenin tatbikinde suça tesir eden objektif hallerin diğer bir deyimle sanıkların fiillerinin vehamet derecesi de her sanık için göz önünde bulundurulmak suretiyle 59,maddenin takdir edilmesi gerektiği bildirilmektedir.

Mahkemenin uyulmasına karar verdiği 13.6.1972 tarihli Askerî Yargıtay 4. Dairesinin kararında ise, 59.maddenin uygulanmasında gözönüne alınması gereken ilke, daha da belirlenmektedir. 4. Daire yukarıda raz ettiğimiz Daireler Kurulu kararına atfen kollektif suçlardasorumluluğun sonuca etki derecesiyle orantılı biçimde değerlendirilmesi gerektiği ve bir sanığın eyleminin başlı başına sonuca ,etki derecesiyle orantılı biçimde tesir edecek bir nitelik gösterip göstermedğinin 59.maddenin uygulanmasında objektif bir kıstas olacağı hükmüne varmaktadır. Ve bu karara Mahkemede uymuş bulunmaktadır.

Arz ettiğimiz bu görüş, Kâmil pede ve Necmi Demir hakkında Daireler Kurulunun verdiği kararda tamamen kabul edilmiş ve hatta sanıklar lehine daha da genişletilmiş bulunmaktadır. Gerçekten Daireler Kurulu kararında 59.maddenin uygulanması açısından çıkan somut sonuç şudur : Takdiri hafifletici sebeplerin uygulanmasında TKKP-C Merkez Komitesinin icrasına karar verdiği eylemlerin tamamı nazaraı itibara alınmak suretiyle sanığın fiili değerlendirilecektir.

Burada ortaya şu hukuki prblem çıkmaktadır:Yukarıda arz ettiğimiz karar ve ilke TCK 146/I.maddesinin uygulanmasında söz konusu edilmiştir. Müvekkilem hakkında TCK 146/3 maddesinin uygulanması-

na karar verilmiştir. Çözülmesi gereken problem TCK 59.maddesinin uygulanmasında kabul edilen maruz ilkenin aynı maddenin bir başka bendinde uygulanıp uygulanmayacağıdır. Kanaatimize kabul gören bu ilke, maddenin bütünü için geçerli bulunmaktadır.

Sair sebepler ve maruz ilkenin ışığı altında müvekkileme TCK 59.maddesinin uygulanmamış olmasının bozmayı gerektirdiği kanısındayım.

SONUÇ

: Esnayı tetkikte nazara resen alınacak ve yukarıda maruz esbaba binaen mürafaamız bilicra kararın sanık lehine bozulmasına karar verilmesini saygılarımla arz ve talep ederim.

5-5-1973

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ
TÜSTAV